

Szanowny Pan
Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Prezydencie!

Zwracamy się do Pana Prezydenta z apelem o podjęcie zdecydowanej interwencji w sprawie dewastacji Pomnika Pamięci Zagłady Romów w Borzęcinie Dolnym dokonanej w nocy z 21 na 22 kwietnia 2016 roku. Data zdarzenia, nazajutrz po rocznicy urodzin Hitlera, i rozmiar zniszczeń wskazują na celową i zorganizowaną akcję. Pomnik znajdował się w miejscu, w którym w lipcu 1942 roku hitlerowcy zamordowali 29 Romów – mężczyzn, kobiet, dzieci – należących do rodzin z grupy Polska Roma: Majewskich, Kwiatkowskich, Chmielewskich i Cioroniów.

Zarówno Romowie, jak i Żydzi skazani byli przez nazistów na całkowitą eksterminację. Jednak Romów, obywateli polskich, w przeważającej większości nie unicestwiano w obozach śmierci – schwytane ofiary mordowano na miejscu. Tak stało się w Borzęcinie Dolnym.

Inicjatorem budowy pomnika było Muzeum Etnograficzne w Tarnowie. Projekt i wykonanie powierzono artystce romskiej Małgorzacie Mirdze-Tas, absolwentce krakowskiej ASP. 23 lipca 2011 roku we współpracy z miejscową ludnością zainstalowano i odsłonięto pomnik.

Wyrwana teraz z fundamentów i porąbana siekierami rzeźba to nie tylko zniszczone dzieło sztuki, ale przede wszystkim zbezczeszczone świadectwo pamięci o zagładzie społeczności romskiej w Polsce. Tak oburzająca próba wymazania świadectwa nazistowskich zbrodni na obywatelach polskich zasługuje w naszej opinii na jednoznaczne potępienie. Zdumiewające jest milczenie w tej sprawie władz Rzeczypospolitej Polskiej oraz mediów publicznych (z wyjątkiem pierwszego programu Polskiego Radia). Ochrona dobrego imienia Polaków nie może polegać na przemilczaniu aktów wandalizmu podejmowanych dziś w naszym kraju przez pogrobowców Hitlera.

My, niżej podpisani, apelujemy do Pana Prezydenta o zwrócenie szczególnej uwagi na postępowanie śledcze mające doprowadzić do odszukania i ukarania winnych dewastacji Pomnika Pamięci Zagłady Romów w Borzęcinie Dolnym oraz o poparcie działań zmierzających do sfinansowania odbudowy tego pomnika w jego pierwotnym kształcie, a także o wspieranie wszelkich inicjatyw edukacyjnych zmierzających do upowszechnienia w społeczeństwie wiedzy o historii polskich Romów.

prof. Karol Modzelewski – historyk
Agnieszka Arnold – reżyser dokumentalista
Anna i Wilhelm Sasnalowie - artyści
prof. Maria Janion – historyk idei
Mirosław Bałka – artysta
Henryk Wujec
prof. Magdalena Środa – filozof
prof. Małgorzata Kowalska – filozof
prof. Andrzej Leder – filozof
Piotr Matywiecki – pisarz
Michał Komar – pisarz
prof. Andrzej Friszke – historyk
Alicja Maciejowska – reportażystka
Ewa Matywiecka – literaturoznawca
Joanna Mytkowska – historyk sztuki

Hanna Wróblewska – dyrektor Narodowej Galerii „Zachęta”
Beata Stasińska – wydawczyni
Monika Szewczyk – historyk sztuki
Maja Lavergne – anglistka
Elżbieta Ficowska
Agnieszka Maciejowska – tłumaczka
Maria Toboła – artystka
Witold Orski – artysta
Roman Gren – pisarz
Małgorzata Imielska – reżyser
Krystyna Bratkowska – wydawczyni
Maciej Nowak – dyrektor artystyczny Teatru Polskiego w Poznaniu
Maciej Kozłowski – historyk
Wojciech Malajkat – rektor elekt Akademii Teatralnej w Warszawie
Daniel Grynberg – historyk
Krystyna Markowska – wiceprezes Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce
Andrzej Mencwel – literaturoznawca
prof. Jakub Sławik – teolog
Krzysztof Mieszkowski – reżyser
Krystyna Starczewska – pedagog
Joanna Szczęsna – dziennikarz
Maciej Kosiński – producent
Maria Kotowska – filolog
Anna Dzierzgowska – nauczycielka
Iwona Rembiszewska – filolog
Sławomir Królak – tłumacz
Katarzyna Strzałkowska – filolożka
Joanna Tokarska-Bakir – antropolożka kultury
prof. Anna Engelking – etnografka
prof. Magdalena Zowczak – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW
prof. Michał Buchowski – antropolog kultury
prof. Wiesław Łukaszewski
prof. Dariusz Stola - historyk
prof. Jan Kaiser
prof. Adam Niemczyński – psycholog
prof. Łukasz A. Turski – fizyk
prof. Perła Kacman – fizyk
Alicja Derkowska – matematyk
prof. Sławomir Kaprański – Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
dr hab. Ireneusz Jeziorski – socjolog, antropolog kultury
Karolina Marcinkowska, antropolożka kulturowa
Joanna Talewicz-Kwiatkowska – antropolożka kulturowa
dr Katrin Stoll, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie
Krzysztof Czyżewski – dyrektor Ośrodka "Pogranicze–sztuk, kultur, narodów" w Sejnach
Bożena Szroeder, Ośrodek "Pogranicze–sztuk, kultur, narodów" w Sejnach
Maria Stankiewicz – wiceprezes Towarzystwa Alternatywnego Kształcenia
Grażyna Kopińska – pracowniczka organizacji pozarządowej
Tomasz Kuncewicz, Centrum Żydowskie w Oświęcimiu,
Krystyna Markowska – wiceprezes Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce
Anna Dzierzgowska – nauczycielka
Ola Biernacka
Monika Kwiecień

Ewa Szymonik
Jarosław Mikos
Rafał Pankowski
Karolina Bielenin-Lenczowska, Uniwersytet Warszawski
Elżbieta Szczęsna – prezeska Stowarzyszenia AKCEPTACJA
Sonia Styrkacz
Anna Blumsztajn
Adam Borowski, aktor Teatru Ósmego Dnia
Michał Głowiński – literaturoznawca
Emil Majuk (Stowarzyszenie Panorama Kultur)
Dominika Majuk
Konrad Matyjaszek
Iwona Jakubowska-Branicka - socjolog
Maria Nowacka – dyrektor Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego ETHNOS
Małgorzata Mirga-Tas
Ala Buk
Monika Falej
Anna Osmólska-Mętrak – tłumaczka
Renata Rosmus
Łukasz Wójcicki
Henryk Hollender – bibliotekoznawca
Małgorzata Peretiatkiewicz – socjolożka
Marek Kaleta
Anna Mirga-Kruszelnicka
Andrzej Mirga – Chair of the Board, Roma Education Fund
Jerzy Czech – literat
Jolanta Chojak – filolog
Ewa Szymonik
Magda Dziubek, Stowarzyszenie "Świat jest dla nas"
Dominika Ochnik – psycholog
Joanna Lisek, Zakład Studiów Żydowskich, Uniwersytet Wrocławski
Agnieszka Ilwicka - nauczycielka jidysz
Ewa Szymonik – studentka
Bartosz Staszewski, Artykuł Osiemnasty

Członkowie Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita

Magdalena Czyż, Helena Datner, Jan Gebert, Jan Górski, Janusz Grzelak, Marek Gumkowski, Jan Herczyński, Elżbieta Janicka, Jerzy Jedlicki, Elżbieta Petrajtis O'Neill, Krzysztof Podemski, Paula Sawicka, Barbara Weigl, Eugeniusz Weźranowski, Monika Wieczyńska, Natalia Woroszyńska, Ludwika Wujec, Damian Wutke

Członkowie Gildii Reżyserów Polskich

Kasia Adamik, Marcin Bortkiewicz, Marek Brodzki, Ryszard Brylski, Leszek Dawid, Sławomir Fabicki, Mariusz Grzegorzek, Agnieszka Holland, Andrzej Jakimowski, Anna Kazejak, Jan Kidawa-Błoński, Katarzyna Klimkiewicz, Jan Komasa, Bartosz Konopka, Natalia Koryncka-Gruz, Joanna Kos-Krauze, Bodo Kox, Tadeusz Król, Borys Lankosz, Marek Lechki, Rafael Lewandowski, Magdalena Łazarkiewicz, Filip Marczewski, Łukasz Ronduda, Wiesław Saniewski, Andrzej Saramonowicz, Iwona Siekierzyska, Wojciech Smarzowski, Małgorzata Szumowska, Piotr Trzaskalski, Magnus von Horn, Tomasz Wasilewski, Krzysztof Zanussi, Janusz Zaorski, Maria Zmarz-Koczanowicz, Xawery Żuławski

Fundacja KLAMRA
Stowarzyszenie "NIGDY WIECEJ"
Redakcja magazynu "NIGDY WIECEJ"
Głosy Przeciw Przemocy
Fundacja dla Wolności
Stowarzyszenie "Polis"
Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Stowarzyszenie INTERKULTURALNI PL
Stowarzyszenie NOMADA
Fundacja Czulent
Stowarzyszenia Inicjatyw Kobietych i Spółdzielni Socjalnej WOLA
Stowarzyszenie Kongres Kobiet
Fundacja Polskie Forum Migracyjne
Stowarzyszenie na Rzecz Osób LGBT Tolerado
Fundacja RÓWNOŚĆ.INFO
Fundacja „Centrum im. prof. Bronisława Geremka”
Fundacja Świat Bez Wandalizmów
Społeczny Monitor Edukacji
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne ETHNOS
Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Romskiej "Zefiryn"
Fundacja Sztuki "Jaw Dikh"
Romskie Stowarzyszenie Oświatowe "Harangos"
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe, Nowy Sącz
Fundacja "Inicjatywa Kobiet Aktywnych"
Stowarzyszenie Pro Humanum
Stowarzyszenie Tkalnia
Fundacja Wolna Syria
Africa Remix
Stowarzyszenia na rzecz Kultury i Dialogu 9/12
Stowarzyszenie imienia Szymona Anskiego
Kolektyw Odrobina Kultury
Fundacja TUSI
Centrum Żydowskie w Oświęcimiu
Wielokulturowe liceum humanistyczne im. J. Kuronia w Warszawie
Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej
Komitet Obrony Demokracji
Stowarzyszenie "Pracownia Etnograficzna" im. Witolda Dynowskiego
Hollaback! Polska
Homo Faber
Fundacja Pozytywnych Zmian
Fundacja Strefa Kobiet
Komitet Obrony Demokracji im. prof. Władysława Bartoszewskiego